

בין כך ובין כך ישתעבד כדחזקיה –

In either case he should be enslaved, like חזקיה

OVERVIEW

רבא explained the ruling of רשב"ג that in any event he remains a slave (even) if he was redeemed יאוש, for otherwise if he were to be freed then the slaves would turn themselves in to marauders in order that they should be redeemed and set free. תוספות discusses whom the slave must serve.

פירש בקונטרס לרבו ראשון וכן מגיה רבינו תם¹ –

רבו edited ר"ת that ישתעבד means to ראשון, and similarly the ר"ת explained that רש"י in the text –

דאי כשפדאו לשם עבד ישתעבד לשני יפיל עצמו לגייסות –

For if the rule would be that when he redeemed him to remain an עבד, he would serve רבו שני, the slave would still give himself over to marauders –

כדי שירוויח לענין מציאה ומתנה דלא קני ליה שני אלא למעשה ידי² –

In order that the slave should profit regarding a מציאה and gifts,³ since רבו שני only acquires the עבד for his מעשה ידי, but the עבד keeps the מציאה or מתנה –

מפיל עצמו לגייסות the עבד would be offers an additional reason why תוספות

ופעמים נמי שהוא שונא לרבו ראשון מתמול שלשום ומפקיע עצמו ממנו –

And also occasionally the עבד hates רבו ראשון from previous days and by מפיל the slave will extricate himself from ראשון. Therefore we must say that רבו ראשון means to ישתעבד.⁴

considers an alternate approach:⁵

ומיהו נוכל לומר דלא פליג רבן שמעון בן גמליאל אתנא קמא אלא בפדאו לשום בן חורין –

However we can say that ת"ק when he redeemed רשב"ג only argues with the

¹ The גמרא reads (according to the ר"ת) that ישתעבד לרבו ראשון כדחזקיה (ר"ת).

² See the גמרא later on the bottom of this עמוד, that רבו שני (after יאוש) acquires him only for מעשה ידי.

³ He would rather serve רבו שני for he has these additional benefits, which he did not have by ראשון. See 'Thinking it over' # 1.

⁴ If ישתעבד לשני there is (still) the concern of עצמו לגייסות because of מציאה ומתנה or שונא רבו ראשון. See 'Thinking it over' # 2.

⁵ According to תוספות (until now) רשב"ג maintains that whether he was redeemed לשם עבדות or לשם בן חורין, (לאחר) he serves רבו ראשון. The ת"ק however maintains that if he was redeemed לשם עבדות he serves רבו שני (and if he was redeemed לשם בן חורין he is freed); meaning that the ת"ק and רשב"ג argue in both cases. תוספות offers now an alternate approach.

הוא (ישתעבד לרבו שני רשב"ג maintains he is freed and לשם בן חורין him) however if he was redeemed לשם עבדות then everyone agrees that שני רבו שני.⁶

explains that (regarding לשם עבדות) we can disregard the previously mentioned concerns:

דמשום דבר מועט לא יפיל עצמו לגייסות⁷:

Since the עבד will not be מפיל עצמו לגייסות for a petty amount.

SUMMARY

can maintain either that if פדאו לשם עבדות he is עובד רבו ראשון (and argue with the ק"ת in both cases), or עובד רבו שני (and argue with the ק"ת only if פדאו לשם בן חורין). This depends if the עבד will gamble for מועט or not.

THINKING IT OVER

1. רבו לשם עבדות he serves (initially) that if he was redeemed תוספות maintains, for otherwise there is the concern that יפיל עצמו לגייסות, for by שני רבו he will be able to keep ומתנה⁸. Seemingly since legally he should serve שני רבו (for was ראשון), and we are only concerned for לייסות because he will gain ומתנה, so let the חכמים enact that in this case the ומתנה belong to רבו שני, so there will be no concern of לגייסות?⁹

2. Seemingly when the עבד is contemplating לגייסות, להפיל עצמו, he is anticipating that he will be redeemed and freed. Therefore we make the תקנה that (even if נפדה, nevertheless) שני רבו. This will prevent the עבד from להפיל עצמו. How can we even contemplate (regarding לשם עבד) that the (possible) minor gain of ומתנה will have any impact on the עבד (once he knows that he will never be freed), especially since he cannot be sure that he will be עבד. How can we explain the initial assumption of תוספות?¹¹

⁶ According to the 'ומיהו', if שני רבו redeemed him חורין בן חורין then רשב"ג (argues with the ק"ת [who maintain לא לשם בן חורין]; however if he redeemed him חורין שני רבו for he redeemed him ראשון (he cannot belong to שני רבו); however if he was redeemed לשם עבדות then רשב"ג agrees with the ק"ת that שני רבו, as תוספות explains.

⁷ The incentive of (perhaps) gaining ומתנה or finding a new master will not warrant the dangers of מפיל עצמו (for who knows if he will be redeemed, and even if redeemed who says he will find ומתנה and be given מתנה; or that the new master will be better than the old one); however if there is a chance of complete freedom (if redeemed him חורין בן חורין), then there is certainly the concern of לגייסות מפיל עצמו.

⁸ See footnote # 3.

⁹ See מהר"ם שי"ף.

¹⁰ See footnote # 4.

¹¹ See (the opposite) אמ"ה # 56.